

Українські Вісті

ТИЖНЕВИК ПОЛІТИКИ, ЕКОНОМІКИ, КУЛЬТУРИ І ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

Рік XVII. ч. 26 /1452/

Herausgeber: Verlagsgesellschaft „Ukrainski Wisti“ Verlagssort: Neu-Ulm/Donau
 Druck: Verlagsgesellschaft „Ukrainski Wisti“, Neu-Ulm/Do., Schließfach 32 — Tel. 77529

Неділя 25. червня 1961 р.

С. ПІДГАЙНИЙ

УХВАЛА ПРАВИЛЬНА!

Постанова ВО і Президії УНРади з 5. червня ц. р. з рекомендацією Президентозі УНР розпустити УНРаду в теперішньому її складі й скликати сесію на терені США чи Канади єдино можлива й єдино правильна в тій справді безвиглядній ситуації, в якій опинилася УНРада в Німеччині, спеціально в Мюнхені, сьогочасному Вавилоні всіх мастей розвідок і шантажу. Не знаємо, чи Президент видав наказ про розпуск, але маємо, що такий наказ вже є, бо насправді понад чотиримісячні переговори треба ж колись скінчити.

Не легковажимо, але коли подумати, що потрібно аж чотири місяці, щоб спромогтися на такий безславний кінець, то справді можна вигукнути: «Мабуть в Данському царстві не все гаразд». Так, не гаразд. Значить почуття відповідальності немає. Значить ті, що мали домовитися, керувалися не добром справи, не розумінням конечної потреби УНРади як центру визвольної боротьби й політики. Значить знехтували цю високу інституцію, як повітря потрібного України в її боротьбі за свободу. А це значить, що до тих, які це спричинили, треба прилягнути як найближче, і оцінивши їх по заслугам, припинити з ними всякі розмови. Треба з усією категоричністю очистити УНРаду від службовців іноземних інституцій проти наших самостійницьких позицій наставлених. Треба, щоб на терені УНРади не пописувалися всякі сумнівні вартості елементи. Ось це треба передусім зробити.

Рішення перенести сесію УНРади в США чи Канаду правильне. Треба звільнити інституцію від затруненого повітря і шукачів легкого попису залишити по той бік хвіртки. УНРада не проїзний двір і це треба в майбутньому провести з усією наполегливістю.

Ще зарано ворожити про майбутнє УНРади і Державного Центру УНР, але цей захід Виконавчого Органу і Президії УНРади спричинився тільки для добра справи, для покращення праці ВО, Президії та Державного Центру в цілому. Вже тепер треба з усією категоричністю вимагати, щоб місцем осідку і ВО, й УНРади, і Державного Центру був терен США чи Канади, бо досвід показав, що політична напруженість без відповідних кадрів і без матеріально незалежних людей ця інституція опинилася в справді катастрофічному становищі. Тут, в Північній Америці, ми маємо досить кадрів і маємо досить державно думуючих і матеріально незалежних від властей існуючих людей, а Державний Центр потребує людей і грошей для його діяльності, щоб те, що тут найлегше знайти, не узалежнюючи Державний Центр від будь-кого.

В постанові Президії УНРади сказано про «поширення політичної бази УНРади», про «повернення до УНРади партій, що з тих чи інших причин вийшли з її складу». Правильна ухвала.

Політика відчинених дверей до УНРади має лишатися незмінною, але вступ до УНРади і вихід з неї має бути обмежений певними точно означеними показниками. Храм не місце для гандлярів і мініялів. Ми не сміємо дозволити тій чи іншій групі виставляти на посміховище найвищу українську політичну інституцію закордоном.

В згаданій постанові про повернення партій, що належали до УНРади, насамперед сказано про ОУН. ОУН, в минулому двох, а тепер трьох частин організації, яка в історії визвольної бо-

ротьби України відіграла визначну роль та й, поза всяким сумнівом, в майбутньому матиме не абияке значення. Відсутність ОУН в УНРаді, відсутність організації, що в своїй абсолютній більшості репрезентує Галицьку землю нашої Батьківщини — це величезний мінус для Державного Центру УНР. Це не абиякий козир у руках тих, що підтримують т. зв. двоподіл, а разом свідомо бездержавницьких, гайдамацьких тенденцій чи нічим не оправданих претензій цієї організації. Ця організація ще й до сьогодні живе реваншизмом понад сорокрічної давности до Уряду УНР, — а це вже більш ніж зле. Це не злочин, це більше як злочин, бо це політична помилка. Продовжувати цю лінію, плекати той реваншизм, що раз у раз підновлюючи давно ліквідований Варшавський договір, більш ніж дивно.

Інженер Бойдуник нещодавно писав, що Державний Центр УНР — це надбаня цілої нації. Правильно! Отже, якщо то добро цілої нації, то його треба примножувати, а не пускати за водою. Реваншизм до Уряду УНР поруч з тенденцією ОУН в цілому представляти УГВР як своєрідний державний центр, чи десь 30. червня як адекватну подію 22-му січневі — це все тягнеться над ОУН. Це трагедія, не нація, а нашої еміграції. Нація живе іншим життям і хоч з найбільшим респектом, з глибокою пошаною розцінює кожну краплину пролитої крові за її визволення, проте не деградує вартостей, не порівнює двох Тарасів, не порівнює двох вождів, не довірливо комітує до Уряду. Й ось цього розуміння тенденцій думання нації бракує ОУН, це її перворідний гріх і від нього всі наслідки.

Сучасна ситуація УНРади у великій мірі спричинена політичною лінією ОУН і ми віримо, що та лінія буде змінена. Але незалежно від того, чи вона буде змінена чи ні, є ще й інша дуже важлива частина нашої еміграції тут. Є ті, що не мають реваншизму; є ті, що розуміють правильно як і чому поставив Варшавський договір і значимість 30. червня, УГВР, УПА та інших епізодів нашої визвольної боротьби. Є поважна група закордонно, яка має взяти титар відповідальності за Уряд УНР і нести прапор української національної революції аж до її ствердження — суверенної української держави.

Якщо сталося так, що в сторіччя смерті Т. Г. Шевченка і тридцятипятиріччя С. В. Петлюри так пописалися наші провідники в Мюнхені, то з цього українське громадянство закордоном має зробити висновки й українські патріоти його зрозуміти.

Небезпека перед очима. Значить порятунок має прийти. Еміграція має великі кадри тих, що їм властиві великопростірні позиції і державницьке думання, але й до сьогодні їм бракувало відваги. Ця катастрофа має їх спонукати по-

Григорій Китастих важко хворий

Керівник Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка і композитор Григорій Трохимович Китастих, як нас інформують із м. Сан Дієго (Каліфорнія), тяжко захворів і перебуває в місцевому шпиталі, де йому зроблено операцію хребта.

Хворий успішно видужує.
 Редакція «УВ» бажає йому щастя, швидкого й повного видужання та повернення до творчої праці. Ред. «УВ»

ставити крапку над «і», і раз і назавжди стати промотором Уряду УНР, Уряду нашого всеукраїнського і соборницького. Треба всім стати пліч-о-пліч і всіма силами підтримати нашого старого заслуженого Президента. Треба підтримати Уряд, з яким і тільки з ним українці можуть відновити українську суверенну державу.

Перед Союзом Українців Самостійників, перед Українським Робітничим Союзом, перед УРДП і УНДС, Т-вом прихильників УНР, перед ДОБРУСівсько-СУЖЕРОВСЬКИМ рухом, перед усіма виг-

нанцями з-під советів — кардинальне завдання — зробити максимум, але не дати на погалу велику всенациональну вартість малим бездумним людям.

Хай повстане з усіх перелічених організацій і цілої еміграції з людей, здатних думати державницькими категоріями — Братство Української Державности. Хай функціонери партій, організації чи товариств стануть функціонерами Уряду УНР і відповідальними насамперед перед Урядом УНР.

Небезпека перед очима, порятунок має бути і він буде! С. ПІДГАЙНИЙ

Ф. ПІДГО

У-та сесія УНРади має відбутися в США

Спільне засідання Президії УНРади разом з членами Виконавчого Органу в присутності Пана Президента Української Народньої Республіки в екзилі, що відбулося 5. червня ц. р. в Мюнхені, стало великою подією в житті Державного Центру УНР. Справді, Президія УНРади, більшістю, а саме, — трьома голосами проти двох (УНДО і Укр. Соц. Партія), схвалила одностайно внесення Виконавчого Органу УНРади, в якому констатується, що, як показали чотиримісячні безуспішні підготовчі наради, фракції УНРади не можуть домовитися щодо розв'язання ріжких важливих питань, себто, що УНРада, в її сучасному складі, неспроможна розв'язати пекучі проблеми, що стоять перед Державним Центром УНР.

Президія УНРади та її Виконавчий Орган рекомендують розв'язати Українську Національну Раду в її сучасному складі, відкликати заповіджену в Мюнхені на 21. червня V сесію УНРади та скликати її на північно-американському континенті в США чи Канаді. Причому, для підготовки цієї сесії призначити в США новий Виконавчий Орган та покликати спеціальну комісію, яка мала б підготувати проєкт змін в Тимчасовому Законі про реорганізацію Державного Центру УНР, пристосовавши його до сучасного стану визвольної боротьби. П'ята сесія оновленого складу УНРади має розв'язати також питання про місце осідку Української Національної Ради та її Виконавчого Органу в майбутньому.

Ця спільна постанова Президії і ВО УНРади натрапила на безоглядний спротив з боку фракції УНДО, соціалістів і Союзу Земель (що останню фракцію, згідно з ухвалою IV сесії УНРади, заступив в Президії УНРади представник від фракції Союзу Конструктивно-Творчих Сил України). Чим пояснити такий спротив? Постанова ж ґрунтується на відповідних статтях конституції, а також бере під увагу численні голоси прихильників Державного Центру, які висловлювалися за перенесення його місця осідку за океан. А тут же йдеться лише про відбуття на американському континенті сесії, яка вже має вирішити справу місця осідку Державного Центру. В чому ж тоді справа?

А справа в тому, що фракції УНРади, репрезентовані особами, що тепер перебувають в Європі, не можуть домовитися щодо ріжких важливих політичних питань, які вже тепер стоять перед Державним Центром і які неминуче виникнуть відразу ж після відбуття сесії — може ще з більшою гостротою, ніж раніше. За таких обставин нормальним би було, щоб на майбутній сесії місця поодиноких фракцій заповнили нові люди — хай і з тих же самих партій, але не обтяжені атмосферою затяжної незгоди, що мала місце саме тут, в Європі, зокрема в Мюнхені.

Але до цього, власне, не хотять допустити фракції соціалістів, Союзу Земель і УНДО. Вони, спираючись на сьогоднішній арифметичний більшість одного голосу і нехтуючи голосами широкіх кіл прихильного Державному Центрові українського громадянства, хотять заперити за собою, власне за кількома особами з цих фракцій, які перебувають в Європі, спроможність приймати рішення і керувати політикою Державного Центру, зокрема майбутнього ВО. Таким чином, практично виглядало б так, що один голос фракції Союзу Земель, організація, яка протягом довгого часу веде деструктивну діяльність проти Державного Центру, що цей один голос рішав би про напрямок української визвольної політики.

Коли пошукати за справами, через які фракції УНРади не можуть домовитися, то знайти їх не так легко. Во відновлена, сьогодні вже й офіційно, коаліція трьох фракцій УНДО, УСРП і Союзу Земель (фактично вона ніколи не переставала існувати і діяти) не каже відверто, в чім криється суть розходжень. Одне тільки УНДО в своєму офіційному комунікаті з 5. березня призналося до того, що «УНДО принципально розходиться з методами поступовання і політикою п. М. А. Лівичького у відношенні до Американського Комітету, що було й є основним змістом цілого внутрішнього конфлікту...» (підкреслення наше — Ф. П.).

Правда, в органі Української вільної громади в Америці «Вільна Україна», ч. 27. за 1960 р. член мюнхенської групи Української Соціалістичної Партії І. Лучиншин, обороняючи потребу співпраці з АКВ, скотився навіть до «плекіситу», себто до одного з основних постулатів єдинонеділітства. Проте, панове з опозиції це замовчують, звертаючи все на «персональні непорозуміння». Стими «персональними непорозуміннями» бажають лише прикрити «основний зміст цілого внутрішнього конфлікту».

Йдеться про важливі політичні питання, йдеться про те, якою має бути дальша лінія української визвольної політики: чи такою, як її провадив нижній Виконавчий Орган і яку схвалює величезна більшість українського свідомого громадянства, а чи такою, як цього собі бажають кілька осіб з європейських осередків трьох опозиційних партій?

(Закінчення в наступному числі)

Літак американської військово-повітряної флотії типу «Б-58» пролетів віддалі від Нью-Йорку до Парижу за 3 год. 20 хв. Це найшвидший досі лет через Атлантийський океан. 1927 р. американський пілот Ліндберг на одномоторному літаку покрив цю віддалі, від Нью-Йорку до Парижу, за 33,5 год.

„Ядерний“ віз

Два з половиною роки засідає в Женеві комісія по забороні випробувань атомової зброї, що є, фігурально висловлюючись, трампліном до праці інших комісій і підкомісій у напрямку «загального роззброєння» в добу коекзистенції. Відбулося за цей час 307 засідань.

З 24-х пунктів запропонованого договору, над яким так тяжко працювали експерти Сходу й Заходу, росіяни погодились на 17 і далі ніяк, хоч рїж, не йде. Точнісінько як у байці «...рак п'ятіється назад, щука тягнєт в воду...» Віз мирного співіснування так загруз, що праця «ядерної» комісії була предметом «пізнавальних розмов» у Відні між Кеннеді і Хрущовим.

Успіхи окремих делегатів цієї комісії далеко більші. Наприклад, англійський експерт (дорадник в російських справах) Гю Морган за цей час знайшов дівчину, одружився і має вже двоє дітей та турбується їхнім навчанням у Женеві. Голова советської делегації Семьон

Царапкін вивчив, під час сесій, «найзусть» куховарську книгу, що йому подарував, як ознака доброї волі, його американський колега Артур Дін. Західні страви так сподобалися Царапкіну, що він перебрався з готелю на приватне мешкання і мадам Царапкіна по цій книзі готувить йому їжу.

Тим часом діти чисельної московської делегації добре завчили нову військову гру — «ковбоїв з індіанцями».

Американський знавець російських справ Давид Марк в 1959 році, по дорозі з Вашингтону до Токіо, заїхав до Женеви на кілька тижнів і, — безнадійно загруз. Одружився з своєю секретаркою, купив дім і вже очікує спадкоємця.

«...А віз і нині там.» Властиво, він рухається, але зовсім у небажаному напрямку.

Наразі атомову зброю обидві сторони спільно магазинують. Випробовувати її будуть пізніше. СЕР

В. Олійник — на пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні

Крайовий комітет пам'ятника Шевченкові в США інформує, що комітет пам'ятника Шевченкові з Детройту-Схід переслав на його адресу чек на 4000 доларів, що їх пожертвував на будову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні громадянин п. Василь Олійник. У своєму супровідному листі комітет з Детройту-Схід пише:

«Знаний на терені Великого Детройту зі своєї жертвенності на українські цілі, п. Василь Олійник склав на руки комітету пам'ятника Т. Шевченкові Детройт-Схід 4000 дол. на побудову пам'ятника Шевченкові в Вашингтоні, щоб тим способом зі свого боку спричинитися до гідного відзначення роковин нашого національного пророка.

Пан Василь Олійник, якому сьогодні вже 71 рік, прийхав до Америки ще в 1919 р. зі Західної України. Тяжкою працею на фабриці та чесним і ошадним життям, п. Василь Олійник мав можливість придбати деяку кількість грошей для повного забезпечення своєї старості. Але протягом цілого свого трудобового життя він ніколи не забував за Українську Церкву та різні українські інституції, що їм щедро допомагав. Лише останнього часу, як член української католицької парафії Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії в Гемтремку, він склав 200 дол. на будівельний фонд парафії та 1100 дол. на Укра-

їнську Вищу Школу при тій же парафії. В теперішній час п. Василь Олійник є також активним членом Українського Гетьманського Союзу та Українського Демократичного Клубу в Гемтремку.

Теперішня пожертва на пам'ятник Тарасові Шевченкові в Вашингтоні в сумі 4000 дол. — це вияви його любови до поневоленої України та петизму до нашого безсмертного генія Тараса Шевченка. Цей княжкий дар щирого українського патріота хай стане гідним наслідкування прикладом для цілої української спільноти. (С)

Київські метробудівці почали споруджувати третю дільницю підземної залізниці — від станції «Дніпро» до Дарницької. Нова траса метро зв'яже Дарницький промисловий район Києва з центром міста. Довжина її — 4 км. Пройшовши по новому залізобетонному мосту через Дніпро, поїзди не заглиблюватимуться в тунелі, а підуть по поверхні вздовж Броварського шосе. Визначено місця зупинок голубих експресів. Майбутні станції — «Гідропарк», «Микільська Слобідка» та «Соцмістечко» — будуть споруджені в зручних для пасажирів місцях. На лівому березі Дніпра почалося зведення службових приміщень. («РУ»)

ва, школи — жидівську культурну еліту частинно розстріляв, а частинно вислав до концтаборів, де вона безслідно загинула. Цей погром учинив Сталін з своїм «найдемократичнішим» уядом і то в мирний час.

Під час війни за дозволом «правительства» був організований «Єврейський антифашистський комітет». Але після війни закрило той комітет і майже всіх його діячів, разом з талановитими жидівськими письменниками, діячами культури, розстріляно, а решту вислано до концтаборів. Після такого погрому національне й культурне життя жидівської нації в тій «щасливій країні» задушено.

Отже видно, що для деяких соціал-демократів це не був вияв «правительственного» погрому й антисемітизму, а просто «Єврейський вопрос в СССР». Можливо, що соціал-демократи твердо стоять на засадах марксизму, а, можливо, що й на тих самих, на яких вони стояли в початках 20-х років, коли один із їхніх провідників висловив таку думку:

«...Мы все эти годы, однако, никогда не упускали из виду, что большевики выполняют, хотя и не марксистскими методами, историческую задачу, объективно стоящую перед русской революцией в целом» («Из предисловия к книге Каутского» «От демократии к государственному рабству», А. Абрамович).

Підтримав цей погляд партійний орган соціал-демократів «Наш голос» у Харкові, який у черговому числі за 28. березня 1919 року писав:

«...Классическая эпоха террора великой Французской революции и до сих пор вызывает моральное негодование буржуазных историков... Наша оценка тех и других террористических

мероприятий никогда не исходила из маниловской сентиментальщины. Мы их оправдывали и осуждали только с точки зрения революционной целесообразности».

Навели ми ті цитати про дії російської поліції, яка була до послуг нацистів, а також і червоних російських партизанів, серед яких «процветал» махровий антисемітизм. Але за весь час нашого перебування на еміграції ми не чули, щоб жидівські часописи будь-кого з росіян, чи російський нарід обвинувачували в антисемітизмі, який, безумовно, більш розвинений у Росії, ніж в Україні.

Ми вдячні окремим особам жидівського походження, які об'єктивно розглядають жидівсько-українські взаємини. А все ж на скорі замирення ми не покладаємо великих надій. В кінці XIX й у початках XX століть взаємини між жидівською інтелігенцією й українською давали надії на скорі замирення, але напередодні революції в 1905 р. ті надії розвіялися.

В березні місяці 1905 р. в Петербурзі зібрався самочинний з'їзд журналістів, з метою провести спільну акцію в боротьбі за конституцію. Під час з'їзду «іногородці» утворили окрему фракцію з представників різних народів Росії. Запросили представники «іногородців» і жидівських журналістів. Але не дивлячись на їхню численність серед різних партій, як то: соціал-демократів, соціал-революціонерів, націоналістів-бундівців та сїоністів — ніхто з жидівських журналістів до «іногородської» фракції не пристав, чим явно виявили свої великодержавницькі всеросійські симпатії та ворожість до інших націй Російської імперії (Є. Чикаленко, «Спомини», стор. 375).

Василь ОНУФРІЄНКО

СИМОН ПЕТЛЮРА

(Продовження з «УВ» ч. 24/1450 числа)

7.

Вставало у пам'яті друзів життя
недожите,
Полтава далека, і вулиця рідна, і двір,
Зелені луги і лани, тиха Ворскла і квіти,
І мрії юнацькі в вечірньому сляві сузір'ї.

Полтавської бурси тупі і мертвотні науки,
Юнацькі гурти семінарські, де серце
росло,
Де праці нової шукали окрилені руки,
Де било водою таємне дзвінке джерело.

І книги таємні, що рвали на волю за стіни,
Що вчили любити свободу і правду,
й добро.
Боротись за волю своєї землі — України,
За Київ наш славний, за села, міста,
за Дніпро.

Ім слово Шевченка, мов сонце, дорогу світило,
Ім думи Франка зігрівали юнацькі серця,
У клясах похмурих мов вітром весняним шуміло:
Розмови, пісні у вечірні часи без кінця.

Хто б думав, що тихий юнак із очима сумними.
Що часом не стримає в болі гіркої сльози,
Мов дуб, розвіється і спереду потім ітиме
У час лихоліття і слави, вогню і грози.
Усі його знали й любили, бурсацький малечі
Він батьком і матір'ю був у шкільному дворі,
Мириш її, вчив її, й Симона лагідні речі
Розносили всюди в пошані малі школярі,

Він з книги зробив свого першого щирого друга,
В минуле далеке ходив, у широкі світи
І рано дізнався, що чорна московська наруга
Зуміла на нас, наче камінь важкий налягти.

І виссала кров нашу, й душу, мов гад, отруїла,
І треба з роками збиратися з силами всім,
Щоб скинути кільця гадючого чорного тіла,
Щоб дім оновити, украдений батьківський дім.

І він прислухався до кожного рідного звуку,
І він приглядався до тих, хто ставав за своє,
І він виростав, в боротьбі випробовував руку,
І вже відчував, що година розплати встає.

І виссала кров нашу, й душу, мов гад, отруїла,
І треба з роками збиратися з силами всім,
Щоб скинути кільця гадючого чорного тіла,
Щоб дім оновити, український батьківський дім.

І він прислухався до кожного рідного звуку,
І він приглядався до тих, хто ставав за своє,
І він виростав, в боротьбі випробовував руку,
І вже відчував, що година розплати встає.

Теймураз ДЖАНГУЛАШВІЛІ

Українська сорочка

Із Тбілісі в Київ братній я прийхав,
На дніпровським березі вражений стою,
Вітер мого чуба розвіває тихо
І сорочку гладить вишиту мою...

Полубив сорочку українську здавна, —
Так вона нагадує посмішку весни.
Сніг і в нас розстанув на Гомборах славних,
Хвилі на Іорі граються ясні.

Наче женихи ті, виструнчилися гори,
На весільну чоку став подібний ліс, —
То весна, у квітів беручи узори,
Узялась сорочку гаптувать землі.

Я покликав друзів, щоб замилувались, —
Скільки в тих узорах польових квіток!
Так же й ти сорочку тонко вишивала
Із фіалок синіх, білих ромашок.

На дніпровським березі голуби над нами.
Землю розтривожив весняний вогонь.
Заквітчай життя мє, збагати піснями,
Загаптуй нитками серденька твого!

Переклав М. ШЕРЕМЕТ
(«Літ. газета»)

Не забувайте про передплату на „УВ“

Ці антиукраїнські настрої жидівської інтелігенції й напівінтелігенції та симпатії до великодержавности Росії особливо виявилися у часи другої революції — 1917 року. Не хотіла вона визнати української державности; не пішла працювати на користь її відродження, за винятком одиниць. А навпаки — поставилася вороже та перейшла до табору комуністичного; стала на позиції великодержавности Росії на чолі з комуністами. Це явище ми вважаємо не закономірним, бо як у росіян, не дивлячись на їхню партійну приналежність, так і в жидів до хоробливости розвинена уява їхнього «месіянського покликання».

Ця «месіянська ідея» кинула жидівську інтелігенцію у вир російської революції, де вона й знайшла свою загибель, чого ніколи не чекала. Ми переконані, що коли б жидівська інтелігенція не влилась у «русское море», а пішла працювати на користь тих націй, серед яких вона зросла в ті бурхливі революційні часи, ми не були б свідками того катаклізму, що зараз переживає весь світ; не було б і страхіть минулої війни, а також і нової, ще жахливішої, на передодні якої ми стоїмо.

Соціал-демократам це стало зрозуміло тільки через тридцять років, і один із них висловив таку думку:
«...Ми билі наївними оптимістами... Ми не подозревали, що на базисі організованого хозяйства (т. е. націоналізації і соціалізації) будет построєн чудовісний аппарат универсального насілія...» («СВ», лютий 1947 р.).

Признання дуже цінне й характерне, але позиції соціал-демократів залишилися незмінними до єдиного неділимого СССР і по сьогоднішній день. Це приз-

нання виявило хибність думок й дій тодішніх і сучасних провідників соціал-демократичного партійного проводу.

Завдяки російській революції спершу жидівство, а особливо українське, досягло великих політичних наслідків, які йому ніколи й не снилися; на державно-керівних посадах в комуністичному уряді СССР переважаюча більшість відповідальних функціонерів була жидівського походження, яка керувала політичним і економічним життям держави. Але протягом останніх тридцяти років, через плазуючий російський зоологічний шовінізм усіх їх від керми державним життям відсунуто з трагічними для них наслідками. А слідом за ними почалося нищення жидів, як нації. Мавр зробив своє діло, мавр може йти геть.

Коли редакція «Соціалістического Вєстника» прийняла до друку статтю «обозревателя», то вона знала, з якою метою пускає її в світ. А мета та була — скомпромітувати Україну й український нарід перед світом. Звичайно, «мислителі поступової соціалістичної думки» з «Соціалістического вєстника» вживають старих засад, що «для досягнення своєї мети усякі засоби добрі»; вони ж бо «выполняют хотя и не марксистскими методами, но историческую задачу».

Аби довести абсурдність обвинувачення «обозревателем» українців в антисемітизмі, а особливо їхню роль та впливи на формування Хрущовим жидівської політики в Україні після війни, а зокрема в Києві, ми дозволимо собі розказати легенду. Але заздальгид попереджаємо, що це тільки легенда, аналогія до «обозревательского» обвинувачення українців у антисемітизмі. Не

Пам'яті Головного Отамана С. В. Петлюри

Нью-Йорк

Академія з нагоди 35-тиріччя смерті Симона Петлюри, що відбулась у Нью-Йорку 3. червня 1961 року, пройшла надзвичайно врочисто і на високому ідейно-культурному рівні. Академію влаштував центральний комітет вшанування пам'яті Симона Петлюри в Америці і Товариство прихильників Української Народної Республіки в Нью-Йорку.

Академію відкрив генерал-поручник О. Загородський, ветеран визвольної боротьби, тепер голова комітету.

Доповідь зробив д-р Я. Білинський, молодий український учений. Він сказав, що історія сильніша від земних судів. Тепер з перспективи десятиліть ганебний атентат на Петлюру виглядає як знак пошани з боку ворога.

Протягом тридцяти п'яти років відбувались академії на пошану Петлюри, на яких виступали переважно учасники визвольної боротьби, співробітники Петлюри. Сьогодні виступає доповідач з молодшої генерації, роблячи спробу синтезу з перспективи теперішнього часу.

Я. Білинський, на підставі аналізу опублікованих матеріалів, окреслив характер Петлюри, що проявлявся з молодих років і спричинився до того, що Петлюра став на чолі держави і війська. Його відвага виявилася ще в юнацькі роки, найскраміше у справі Лисенка, що призвела до виключення з семінарії. Його політичний інстинкт і непохитна віра в українську національну справу виявлялись протягом усієї його політичної і журналістичної діяльності. Як приклад, доповідач навів виступ Петлюри у 1904 р. проти злиття українських соціал-демократичних організацій з російськими. Перебувавши в Галичині, Петлюра нав'язував стосунки з галицьким оточенням.

В 1917 р. Петлюра з усіх українських політичних діячів найбільше розумів вагу української національної армії і присвячував увагу її створенню. Призначення журналіста на чоло армії виглядає начебто як парадокс історії. Але це призначення мало глибокі підстави. Вояки йшли з Петлюрою, як висловився один із них у спогадах: «Це був стовб, на якому все трималося».

Очевидно, Петлюра був не без помилок, але на високому посту він проявив силу і стійкість свого характеру, він очолював боротьбу до кінця.

Боротьба зазнала поразки, але дала й величезні наслідки. Якби не було

збройної боротьби українського народу, то навряд чи була б створена УССР, навряд би чи большевики так далеко допустили розвиток української культури в 1920-х роках.

Д-р Я. Білинський закінчив свою промову цитатою з виступу Петлюри в листопаді 1919 року, який сказав, що ми створили українську націю, яка й далі бореться, щоб порядкувати на своїй землі.

Академія закінчилася концертом, що відбувся на високому мистецькому рівні. Співали чоловічий і жіночий хори «Думка», диригент І. Задорожний, при фортепіані д-р А. Берник. Оля Кириченко виступила з деклямацією вірша про Отамана Петлюру — О. Тарнавського. Ізабелла Фоменко-Орловська проспівала кілька романсів. Композитор М. Фоменко виконав два фрагменти з власних композицій. Л. Д.

Лій

У неділю 4. червня 1961 р. Т-ва сприяння УНР в Лій (Англія) в погодженні з Т-вом сприяння УНР в Болтоні спільно відзначили роковини смерті Головного Отамана військ УНР і голови держави Симона Петлюри.

Після служби Божої була відслужена панахида. А після панахиди місцеві українці й гості з Болтону в залі Сан Мері вислухали врочисту академію. Академію відкрив голова місцевого Т-ва сприяння УНР в Лій Павло Верзун. Він привітав українців з Болтону і коротким словом підкреслив велике значення С. Петлюри в побудові української держави, та надав слово для реферату Михайлові Семчишині.

Після реферату в художній частині брали участь: М. Батрак продеклямував вірш, присвячений пам'яті Симона Петлюри; і з Болтону — пані й пан Муха деклямували вірші, а пані Муха проспівала ще пісню на честь С. Петлюри.

На закінчення присутні проспівали український національний гімн.

М. СЕМЧИШИН

Філадельфія

Ще 20 4. ц. р. за ініціативою управи Т-ва прихильників ДЦ УНР, ОБВУА, ОДУМ у Філадельфії (США) відбулася всегромадська конференція, на яку прибули представники від організацій, середовищ і груп, які стоять на платформі УНР.

Після дискусії створено з 7-х осіб всегромадський святочиний комітет відзначення 35 річниці трагічної смерті

«... В Києве все погромные жестоко-сти происходили под руководством офицеров «Осваг», «Киевлянин» и «Вечерние огни» измышляли всякие обвинения против евреев и торжествовали по поводу погромов... В Подольской губернии, куда откатывалась из Киева Деникинская армия, по словам очевидцев, возобновились все способы средневековых истязаний и пыток: евреев жгут живыми, при помощи керосина й масла».

Те ж саме робили комуністи в Полтаві, де палили селян та монахів, але раніш їх садовили на палі. Серед тих комуністів були й учасники жидівських погромів на Поділлі.

Не будемо продовжувати наводити факти тих жаливих погромів, але зачитуємо це листа «некого Степана», написаного на бланкові ад'ютанта спеціального з'єднання кавалерії ген. Шкуро, в якому написано:

«Мой дорогой Костя, приходи в наше помещение сегодня вечером, в 7 часов, выпить с нами чашку чая. Мы собираемся показать тебе нечто весьма замечательное. Денис подобрал маленького еврейчика, которого он называет «комиссаром» и которым он думает позабавиться в этот вечер самым веселым образом. Он приготовил нечто вроде короны и бамбуковой палки. Он наденет корону на голову маленького еврейчика и будет ее сдавливать при помощи палки до тех пор, пока череп еврея лопнет. Не правда-ли это замечательно? Воображаю, что будет вытворять жидок! Кстати, Ирина Петровна и Анна Николаевна тоже будут присутствовать. Я рассчитываю на тебя...» (із матеріалів Темкіна).

Так «развлекались Жоржикі» з Денікинської добровольчої білої армії, рафі-

провідника української нації — Симона Петлюри. Комітет мав діяти під проводом філіялу УККА у Філадельфії, що 20. 5. надіслав на засідання ділового комітету свого представника д-ра Омелюсика.

Діловий комітет, на чолі з головою П. Г. Чупруном, показав гарні наслідки своєї праці. 21. 5. ц. р. — в неділю св. отців Першого Вселенського Собору за велику душу підступно вбитого лицаря землі української Симона Петлюри, в день жалоби по заморених голодом в Україні, після Богослужень, відправлялися жалібні панахиди: в катедрі св. кн. Володимира служив і промовляв за мученика України Митрополит Іоан (Тодорович); в Алентаві в храмі св. Миколая — митр. прот. о. Даниленко-Данилевський; у Свято-Покровській церкві — В. Булава; в Свято-Андріївській церкві — свящ. Мих. Борисенко. В молитвах за ідеали великого провідника Симона Петлюру взяла участь численна кількість вірних. Всюду переведено тарілочний збір грошей на завершення будови храму св. Симона в Парижі.

27. травня ц. р. в залі Українського Горожанського Клубу в Філадельфії відбувся врочистий концерт-академія з двох частин — академічної і художньої. Академію відкрив д-р Волод. Галан — голова відділу УККА та голова управи ОБВУА у Філадельфії. На честь Головного Отамана військ УНР відбувся похідний марш старшин різних рангів в кількості близько 40 осіб під командою ген. Олександр Загородського.

Святочну промову на тему «Симон Петлюра одвічний дух нації» виголосив полк. Аркадій Валійський, що прибув разом з ген. Загородським до Філадельфії з Нью-Йорку. Перед аудиторією, наслідком доповіді, постала велетенська постать вождя нації. Історична аналіза пройденого шляху, — як передумова. Соціально-національне підложжя, на якому формувався світогляд Головного Отамана — його обдарованість, ерудиція і геній Петлюри — творець національно-мілітарної сили в Україні, як основної

підвалини нації, що через 200 років продовжив державно-творчі задуми гетьмана Івана Мазепи. С. Петлюра — одвічний дух української нації, що залишився глибоко в серцях і піснях свого народу. Такими словами полк. А. Валійський закінчив слово.

В мистецькій частині з експресією продеклямували: «Про Отамана Петлюру», вірш Остапа Тарнавського — пані Христина Озарків; «Лебідь», вірш Олеся — пані Надія Савчук. Юнацький хор в складі 30-х осіб у строях, під проводом молодого, енергійного диригента Оранського, проспівав в'язанку українських, мінорних пісень. Фахові артисти української сцени проспівали і виконали на фортепіано та струнних інструментах українських і західноєвропейських композиторів: Миколи Фоменка — «Ой, у полі могила...»; Миколи Нижанківського — «Не сумуй трембіто»; Я. Степового — «Ні! не співай пісень веселих»; М. Фоменко — «Любуй Україну» — сопрано Інна Черняхівська. М. В. Веражніні — «Соната Е-моль», «Алегро кон Фуоко»; М. Брух — «Концерт оп. 26», «Адажіо»; В. Гнєдін — «Поема оп. 14» на українські теми. Массенет — «Медитація». Ф. Крайслер-Тарніті — скрипаль Яро Мегасюк. Піаністка Наталія Котович. Артистична інтуїція, емоціональне виконання мистців весь час концерту перебувало на високому рівні.

Академію-концерт закінчено співом національного гімну.

На академії було близько 400 осіб. Від театральної імпрези і збору на панахидах вплинуло до скарбниці ділового комітету понад 300 доларів, чистий прибуток з яких призначено на закінчення храму св. Симона в Парижі.

Кость СЛОБІДСЬКИЙ

Олдгам

Ще в березні місяці в Олдгамі (Англія) створено громадський комітет влаштування жалібних роковин в дні смерті голови Директорії і Головного Отамана (Закінчення на 8-й сторінці)

Рецензії і огляди

(Закінчення з 6-ї сторінки)

природи на чолі з своїм геніальним земляком Тарасом Гр. Шевченком. Українське село! Ти повне квітів і зелені.

Життя Марії й Опанаса в Києві. Яюсь Марія призначалася, що написала оповідання. На оточення близьких її друзів це зробило велике враження. «— Маню, Маню! — радів Опанас, — так у тебе талант великий».

Далі описує життя в Немирові. Враження від друку перших оповідань Марії на саму авторку й її друзів. Тоді по ініціативі Шевченка були зібрані гроші і купили Марії золотий браслет.

Перебування Опанаса і Марії в Петербурзі. Першу зустріч з Шевченком, коли він звернувся до Марії:

«— Вітаю тебе, доно моя...»
Марія зустрічалася з Шевченком багато разів. Він приходив до них на мешкання.

Описує життя письменниці закордо-

новані антисеміти й погромщики, яким міг би позаздрити сам Айхман. А можливо, що Айхман був учнем тих «жоржиків». Крім того, жаливим є те, що на тих «развлекеніях» були присутні Ірина Петровна й Анна Ніколаевна...

Так само «развлекаются» комуністичні гангстери на чолі з Сталіним і Хрущовим протягом десятків років, надівши на поневолені нації колишньої Росії кайдани, але тільки з тією різницею, що вони не вживають бамбукової палиці, а пістолі та кулемети. Щось є тож саме в методах нищення людей як у білогвардійців, так і комуністів.

Ми певні, що жидівські росуфіли все це добре знають, але Денікіна і його підручних в антисемітизмі та погромках не обвинувачують, а навпаки — й до цього часу з деякими співпрацюють. Можливо з тих мотивів, що і соціал-демократи з комуністами.

Ми віримо, що прийде час, коли всі народи колишньої Росії, в тому числі й український та жидівський, будуть судити своїх катів за нищення мільйонів своїх синів та дочок. І це напевно буде!

Ол. ІНГУЛЕЦЬ

ном, — у Дрездені. Зустріч з Герценом, перебування у Римі. Життя в Парижі, Знайомство з Жюль Верном. Там же слухала лекції проф. Альбаразе. Яюсь професор спитав її:

«— Ви з Росії? Ви росіянка?»

Вона відповіла:

«— Я українка».

Старенький професор пошукав щось у шафі. Взняв якусь книгу і простягнув до неї руку:

«— Візьміть це в дар від мене. Там я пишу про Ваш народ».

В березні 1861 року Марія одержала вістку, що Шевченко помер у Петербурзі. Потім знов вона живе в Парижі. Зустрічається з письменниками. Бере участь в дискусіях на літературні теми. Одержує вістку про смерть свого чоловіка. Сумує з приводу смерті Опанаса. Приїзд до Києва. Перебування у Чернівці на мотилі Опанаса.

Далі автор описує роман Марії з Дмитром Писаревим. Його смерть. Зустрічі з Михайлом Жученком. Вінчання Марії з ним. Життя й праця на Кавказі.

Автор зазначає, що Марія на світанку українського ренесансу була фундаментом нової літератури. Вона належала до непомітних груп самітних великих будівничих духу.

У цьому творі перед очима читача проходить як на фільмовій стрічці життя і праця славної письменниці, яка боролася за долю свого народу. Яскраво і жваво передає автор окремі факти, епізоди, зустрічі письменниці. Цікаво передає зустрічі з чужоземними письменниками в Парижі, а особливо для нас цікаві зустрічі з Т. Г. Шевченком. Відношення Шевченка до Марії. Правдива оцінка її праці, її таланту. Його звернення до Марії: «Моя доня».

Автор знайомить читача з ідеями нашої розумової еліти, з її думками, з її планами.

Померла Марко Вовчок 10. серпня 1907 р. у м. Нальчику, де її і поховано.

У автора не все в порядку з мовою. Є багато хиб.

Твір корисний і цікавий.

П. ВУЛГАЇВ

